

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้รวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการศึกษา การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ศึกษากรณีอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
4. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา
5. บริบทของอำเภอเขาวง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

ในเรื่องของการมีส่วนร่วม ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่ามีส่วนร่วมไว้หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

จิรวัดน์ นิเจนตร (2528 : 42-43) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนเกี่ยวข้องหรือผูกพันกับกิจกรรมสาธารณะในทุกระดับของการตัดสินใจ ทั้งในด้านการเมืองการบริหาร เศรษฐกิจและสังคม โดยอาศัยวิธีการต่างๆ ตั้งแต่การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การร่วมกับปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชน การมีบทบาทหรือหน้าที่ในองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทางสังคม เช่น โรงงานอุตสาหกรรม บริษัทห้างร้าน ระบบราชการ และสหกรณ์ในชนบท รวมทั้งการร่วมมือของประชาชนในองค์กรทางศาสนา สมาคม ตลอดจนขบวนการอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตทางสังคมของบุคคล

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2530 : 61) การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ชาวบ้านทั้งในรูปของส่วนบุคคล และกลุ่มคนต่างๆ ให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรม โดยจะต้อง เป็นไปด้วยความสมัครใจไม่ใช่เข้ามาพร้อมเพราะการหวังรางวัลตอบแทน ประการสำคัญก็คือ กระบวนการของการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องสอดคล้องกับชีวิตความเป็น ความต้องการ และวัฒนธรรมของชาวบ้านส่วนใหญ่ในชุมชนด้วย

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคนิ (2531 : 7) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วม อย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของ โครงการ หรืองานพัฒนาชนบทโดยเฉพาะ อย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความ รับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเข้าร่วมจะเป็นเครื่องมือประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการมาก ที่สุดนั้น จักได้รับการตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้นว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับ ความต้องการแท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน

ทะนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำและคณะ (2534 : 76) การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมติดตามประเมินผล เป็นกระบวนการที่กลุ่มเป้าหมายได้รับ โอกาสและใช้โอกาสแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด แก้ไขปัญหาความต้องการของตน โดยช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

ปาริชาติ วิลัยเสถียรและคณะ (2543 : 138-139) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ใน 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกับค้นหา ปัญหาการวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากร และเทคโนโลยีในท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการ พัฒนาดังกล่าว จะต้องมีความสอดคล้องกับชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในนัยทางการเมือง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- 2.1 การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชน หรือชุมชนพัฒนา จิตความสามารถของตนในการจัดการ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มควบคุมการใช้ และกระจายทรัพยากรชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการและ โครงสร้างที่ประชาชน ในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

2.2 การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก โดยการกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เพื่อให้ภูมิภาคเป็นเอกเทศให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหาร มีอำนาจต่อการจัดการทรัพยากรอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน โดยประชาชนสามารถตรวจสอบไป อาจกล่าวได้ว่าเป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการพัฒนาคู่ที่เท่าเทียมกันของชายและหญิง ในการดำเนินงานพัฒนาด้วย

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็นตรงกัน และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการหนึ่ง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้วางไว้ ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน องค์กร รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2. ลักษณะของการมีส่วนร่วม

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542 : 61) ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วม 5 ประการสำคัญ ดังนี้

1. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ความเป็นไปของการบริหารราชการแผ่นดินทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการมากขึ้น
2. การให้ประชาชนมีสิทธิร่วมกันคิดกับองค์กรทั้งหลายที่รัฐชรมนุญตั้งขึ้น ไม่ใช่ให้องค์กรเหล่านั้นตัดสินใจโดยไม่ฟังเสียงประชาชน
3. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกับองค์กรของรัฐบางเรื่อง
4. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลงมือกระทำบางสิ่งบางอย่าง ร่วมกับองค์กรของรัฐชรมนุญตั้งขึ้น
5. การให้ประชาชนร่วมในการตรวจสอบองค์กร ที่ใช้อำนาจรัฐไม่ว่าจะเป็นฝ่ายการเมือง หรือระบบราชการประจำ

สำหรับ ปธาน สุวรรณมงคล 2527 (อ้างถึงในปาริชาติ วิสัยเสถียร และคณะ, 2543 : 144) กล่าวว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในผลประโยชน์

ส่วน กรรมการ ชมคี 2524 (อ้างถึงใน ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ 2543 : 145) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
6. การมีส่วนร่วมชักชวน
7. การมีส่วนร่วมบริโภค
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้แรงงาน หรือเป็นลูกจ้าง
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

และในส่วนการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการพัฒนา ซึ่งเป็นการวัดเชิงคุณภาพ สามารถแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ (บัณฑุร อ่อนคำ 2537 อ้างถึงในปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ 2543 : 140-141)

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการริเริ่มการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชนตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย

ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนในการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการ และแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่จะใช้

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นการดำเนินการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

ขั้นตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่า การพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงซึ่งในการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินย่อย เป็นการประเมินผลความก้าวหน้าเป็นระยะๆ หรือกระทำในรูปของการประเมินผลรวม ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวบยอด

สำหรับ ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2533 : 10-11) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมโดยสามารถแบ่งออกเป็น 5 ลักษณะดังนี้

- 1 การมีส่วนร่วมประชุม
- 2 การมีส่วนร่วมพิจารณาโครงการ
- 3 การมีส่วนร่วมตัดสินใจ
- 4 การมีส่วนร่วมดำเนินงาน
- 5 การมีส่วนร่วมประเมินผล

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็นตรงกัน และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมของ โครงการหนึ่ง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

1. ความหมายการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายหรือนิยามไว้ ซึ่งสามารถพิจารณา ดังนี้

ประหยัด หงส์ทองคำ (2526 : 37-38) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นคือการที่ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลให้มีสิทธิจะดำเนินการปกครองตนเอง และเพื่อให้การปกครองตนเองของประชาชนสามารถที่จะสนองความต้องการของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสมตลอดจนมีหน้าที่ มีงบประมาณรายรับรายจ่ายเป็นของตนเองด้วย การมีสิทธิปกครองตนเองของประชาชนนั้น หมายถึง การที่ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ มีสิทธิที่จะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครองท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ภายใต้เงื่อนไขและขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น มีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น มีสิทธิที่จะเลือกตั้งตัวแทนของตนเองเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นมีสิทธิที่จะแสดงประชามติ

เพื่อถอดถอน (Recall) เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ประชาชนเลือกตั้งเข้าไป มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น หรือการมีส่วนร่วมโดยการเป็นกรรมการต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 12) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

โกวิทย์ พวงงาม (2543 : 18-35) การปกครองส่วนท้องถิ่น มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายด้วยกัน คือ การบริหารทางการเมือง (Political Administration) ของหน่วยย่อยทางพื้นที่และประชากรของประเทศที่มีขนาดเล็กที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจการสาธารณะหลายอย่างหลายประเภทอย่างกว้างขวาง ภายในเขตที่กำหนดเป็นการปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจ ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีโอกาสปกครองและบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ให้ดำเนินงานไปอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ ตรงกับความประสงค์ของประชาชน เพราะประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมทราบความต้องการในท้องถิ่น ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณเป็นของตนเอง และมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยมีหน่วยการปกครองท้องถิ่น ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรหน่วยงานปกครองท้องถิ่นดังกล่าวนี้ อำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินกิจการภายในขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเท่านั้น และประการ ที่สำคัญ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาล

2. ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจาย

อำนาจปกครองและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วม ในการปกครองตนเอง สำหรับความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นนั้น สวงวน พรชัยสิริอรุณ (2543 : 18-22) สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครอง ให้แก่ประชาชนให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝน ให้ประชาชนใช้ดุลยพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความชำนาญชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือการปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเอง คือการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตนนอกจากนี้ การปกครองตนเองในรูปของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือการกระจายอำนาจไปในระดับต่ำสุด คือรากหญ้า (Grass Roots) ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยมีหลายองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบสำคัญยิ่งขาดอันหนึ่งก็คือ การขาดรากฐานในท้องถิ่น

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลเนื่องจากความจำเป็นบางประการ ดังนี้

3.1 การกิจของรัฐบาล มีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้นซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

3.2 รัฐบาลมีอาจะดำเนินการ ในการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ไขปัญหาหรือจัดบริการ โครงการในท้องถิ่น โดยรูปแบบที่เหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด

3.3 กิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่นและไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่น ดำเนินการดังกล่าวเอง ดังนั้น หากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะต้องรับภาระดำเนินการทุกอย่างและไม่แน่ใจว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นถูกจุดหรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการเฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่เกี่ยวกับท้องถิ่นอื่น หากได้จัดให้มีการปกครองท้องถิ่นเพื่อดำเนินการเองแล้วภาระของรัฐบาลก็จะผ่อนคลายเป็นไป รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุมดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินงานยิ่งขึ้น การแบ่งเบาระยะทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญหรือกิจการใหญ่ ๆ ระดับชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม ความคับคั่งของภาระหน้าที่ต่าง ๆ ที่รวมอยู่ส่วนกลางจะลดน้อยลงความคล่องตัวในการดำเนินงานของส่วนกลางจะมีมากขึ้น

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพเนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชนความต้องการและปัญหาต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาก็ถูกจุดและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดีการบริหารงานจึงจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องขออนุมัติไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลงภายในท้องถิ่นนั่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้งการสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตนและยังฝึกฝนทักษะทางการเมืองการบริหารในท้องถิ่นอีกด้วย

6. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบท

แบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบทที่ผ่านมา ยังมีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้นจะต้องมาจากการริเริ่มช่วยเหลือตนเองของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงมิเช่นนั้นแล้วการพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะ

“หิบบิ้นยัดใส่ หรือกึ่งหิบบิ้นยัดใส่” เกิดความคาดหวังว่าทุกปีจะมี “ลาถลอย” แทนที่จะเป็นผลดีต่อท้องถิ่นกลับสร้างลักษณะการพัฒนาแบบพึ่งพาไม่ยอมช่วยเหลือตนเอง อันเป็นผลทางลบต่อการพัฒนาพื้นฐานระบอบประชาธิปไตย

ดังนั้นการกระจายอำนาจจึงจะทำให้เกิดลักษณะการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการพัฒนาชนบทอย่างยิ่ง

3. หลักการปกครองท้องถิ่น

หลักการปกครองท้องถิ่นประกอบด้วย (ชูวงศ์ ฉายะบุตร 2539 : 12-13)

1. การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทย จัดเป็นกรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นก็กลายเป็นสภาพเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้น เป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงจะเหมาะสม

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมาย แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1. หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่ และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับ เป็นต้น

3.2. สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

3.3. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาล จะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานคร คือ กรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

3.4. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้และวิธีการแก้ไขปัญหาของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้สมเจตนาารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถแยกย่อยประเด็นนำเสนอ ดังนี้

1. สภาพองค์การบริหารส่วนตำบล

ตาม พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมถึงปี 2542 ได้กำหนดระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ

มาตรา 45 สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นในกรณี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน ให้มีสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนมากคน และกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีสองหมู่บ้าน

ให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้หมู่บ้านละ 3 คน โดยอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

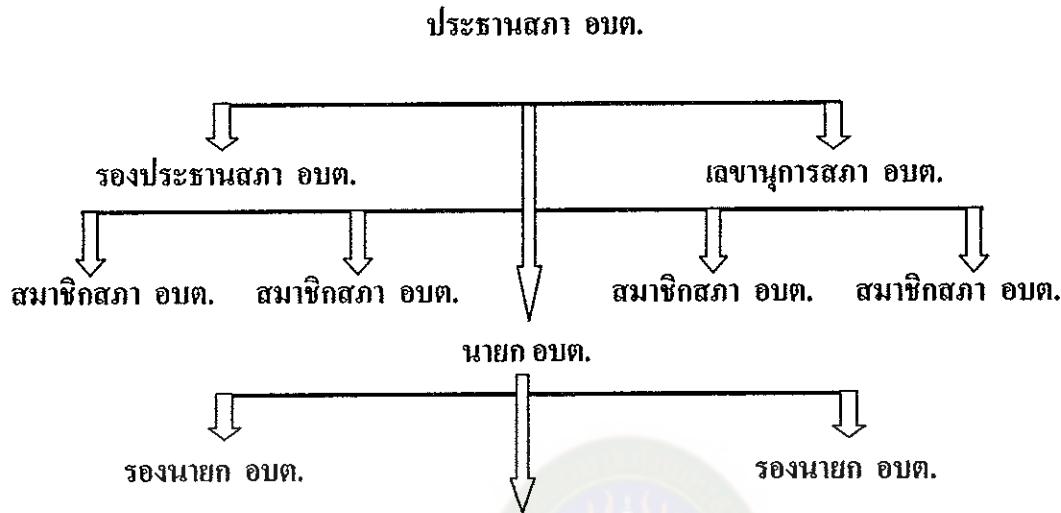
มาตรา 46 สถานองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
3. ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

มาตรา 48 สถานองค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีประธานสภาและรองประธานสภาคนหนึ่งเลือกจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งตามมติขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในตำแหน่งตามอายุของสถานองค์การบริหารส่วนตำบล หรือมีการยุบสถานองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 57 เลขานุการสถานองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจากปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งเป็นเลขานุการสถานองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเลขานุการสถานองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสถานองค์การบริหารส่วนตำบล มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

โครงสร้าง สภามงคลการบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างสำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1-5

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างสภามงคลการบริหารส่วนตำบล

ที่มา : พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

2. การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

(แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ส่งผลให้สภาตำบลมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนจากราชการย้อนหลัง 3 ปี ติดต่อกัน เฉลี่ยเกิน 150,000 บาทต่อไปขึ้น ไป ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งบทบาทความสำคัญต่อตำบลและประชาชนหลายประการ ก่อนอื่นนั้นเราจะดูกันถึงหน้าที่ อบต. จะต้องดำเนินการ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และมีหน้าที่ต้องทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 67 ดังนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากร

ให้ตามความจำเป็นและสมควร

จากบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ต้องกระทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ที่กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการในฐานะราชการบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อความเจริญก้าวหน้าให้ถึงท้องถิ่นทุกด้าน นอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล ยังเป็นหน่วยงานที่มีอิสระมากกว่าสภาตำบลเป็นนิติบุคคลในการบริหารงานตำบลรวมมีอำนาจหน้าที่มากกว่าในทุกด้าน

3. องค์การบริหารส่วนตำบลกับการกระจายอำนาจ

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบการปกครองที่สะท้อนการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองพื้นฐานของประเทศโดยแท้จริง อันเป็นการสนองตอบต่อนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐบาลที่จะให้อำนาจการบริหารงานแก่หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถบริหารงานที่แก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเองตามอำนาจหน้าที่ มีอิสระในการตัดสินใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่นนั้นตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด เหตุผลที่สนับสนุนว่าองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นนั้น อาจพิจารณาได้จากการที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินการที่ส่งผลให้เกิดการกระจายอำนาจดังต่อไปนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจในการทำนิติกรรมและสัญญาทางกฎหมายได้เอง โดยไม่ต้องผ่านทางราชการเหมือนอดีต ทำให้้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีความคล่องตัวในการดำเนินการบริหารส่วนตำบล ให้มีความเจริญก้าวหน้าและตรงต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลได้

2. คณะกรรมการและผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนเกือบทั้งหมด กล่าวคือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งของราษฎรหมู่บ้านๆละ 2 คน ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา 198 ซึ่งกำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งเป็นหลักและมีอำนาจมากกว่าผู้ที่มาจากการเลือกตั้ง นอกจากนี้คณะกรรมการบริหาร

องค์การบริหารส่วนตำบลก็มาจากสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลเลือกกันขึ้นมาอีกด้วย

3. อำนาจอิสระของผู้บริหาร มีขอบเขตอำนาจหน้าที่และกิจกรรมมากขึ้น จากเดิม กำหนดไว้ในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 และยังมีอำนาจในพื้นที่ตำบลเพิ่มขึ้น โดยที่หากหน่วยราชการที่ดำเนินการใดๆ ที่เป็นประโยชน์ในตำบลจะต้องแจ้งองค์การบริหารส่วนตำบลให้ทราบเสียก่อน

4. อำนาจทางการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดเก็บภาษีได้เหมือนกันกับ หน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น (เทศบาล) เช่น รายได้จากภาษีบำรุงท้องที่ภาษีโรงเรือน และที่ดิน ภาษีป้ายอากรฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อันเกิดจากการฆ่าสัตว์ และยังได้รับการ จัดสรรภาษีโดยตรงจากหน่วยราชการที่เก็บภาษีในเขตตำบลนั้น จากภาษีประเภทต่างๆ เช่น ภาษีสุรา ภาษีมูลค่าเพิ่ม ค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสรรพสามิต เป็นต้น ซึ่งเมื่อหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บแล้วก็จัดสรรภาษีเหล่านี้ให้องค์การ บริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการทางกฎหมายตามลำดับ และที่องค์การบริหารส่วน ตำบล มีรายได้ที่นอกเหนือมากไปกว่าท้องถิ่นก็คือ รายได้จากการได้รับผลประโยชน์จากการ ใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นอีกด้วย เช่น จากอาคารร้างนกอ่าน ค่าธรรมเนียม น้ำบาดาล บัตรการประมง ค่าภาคหลวงไม้ ค่าภาคหลวงแร่ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมในที่ดิน เป็นต้น

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กร ที่จะสะท้อนถึงความสำคัญในการกระจายอำนาจลงสู่หน่วยการบริหารระดับตำบล ซึ่งส่งผลดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจการบริหารการ ปกครองสู่องค์กรพื้นฐานในระดับตำบล
2. ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการพัฒนาตำบล ซึ่งตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริม แนวคิดและกระแสประชาธิปไตยในสังคมปัจจุบันที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนให้การ บริหารงานตำบล จะมีมากขึ้นโดยผ่านผู้แทนของตนในองค์การบริหารส่วนตำบล จะส่งผล ให้เกิดความเจริญและการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมในภาพรวมของประเทศต่อไป

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและท้องถิ่นอย่างไรบ้าง นั่นก็คือ

1. ก่อให้เกิดการพัฒนา ทางเศรษฐกิจในด้านการพัฒนา และส่งเสริมอาชีพและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
2. ก่อให้เกิดการพัฒนา ทางด้านการเมืองในเรื่องการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่น ในระดับตำบล การพัฒนาทางด้านการบริหารของประชาชนโดยให้ประชาชนเป็นผู้บริหารให้เกิดความก้าวหน้าของชุมชนตนเอง
3. การพัฒนาทางด้านสังคมและวัฒนธรรม
4. การพัฒนาทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มีดังนี้
  1. มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (มาตรา 66)
  2. มีอำนาจหน้าที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (มาตรา 67)
    - 2.1 จัดให้มีการบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
    - 2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
    - 2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
    - 2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
    - 2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
    - 2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก สตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
    - 2.7 คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
    - 2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
    - 2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร
  3. มีหน้าที่จัดทำกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (มาตรา 68)
    - 3.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร
    - 3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่นๆ

3.3 ให้มาและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

3.4 ให้มีและบำรุงรักษาสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ

3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์

3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

3.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน

3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้ามเรือ

3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

3.12 การท่องเที่ยว

3.13 การผังเมือง

4. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ข้างต้นนั้นไม่เป็นการดักอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่ดำเนินการใดๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าว ให้นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ไปประกอบการพิจารณาดำเนินการนั้นด้วย (มาตรา 69)

5. มีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของทางราชการในตำบล (มาตรา 70)

6. อาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อให้ใช้บังคับตำบล ได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย หรืออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บ และกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิได้กำหนดโทษปรับเกิน 500 บาท (มาตรา 71)

7. อาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม (มาตรา 72)

8. อาจทำกิจการนอกเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือร่วมกับสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำกิจกรรมร่วมกันได้ (มาตรา 73)

สำหรับอำนาจหน้าที่ของ อบต. ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีดังนี้

1. มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (มาตรา 16)

- 1.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 1.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- 1.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- 1.4 การสาธารณสุข普及และการก่อสร้างอื่นๆ
- 1.5 การสาธารณสุขการ
- 1.6 การส่งเสริมการฝึก และการประกอบอาชีพ
- 1.7 การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- 1.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 1.9 การจัดการศึกษา
- 1.10 การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา

และผู้ค้ำชูโอกาส

- 1.11 การบำรุงรักษาศิลปประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม

อันดีของท้องถิ่น

- 1.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 1.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 1.14 การส่งเสริมการกีฬา
- 1.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิภาพของ

ประชาชน

- 1.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
- 1.17 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- 1.18 การขจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- 1.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- 1.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- 1.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 1.22 การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

1.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย
โรงมหรสพ และสาธารณะอื่น

1.24 การจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.25 การผังเมือง

1.26 การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

1.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ

1.28 การควบคุมอาคาร

1.29 ป้องกันและบรรเทาสาธารณะภัย

1.30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและการสนับสนุนการ
ป้องกัน และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1.31 กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามที่
คณะกรรมการประกาศกำหนด

2. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามข้อที่ 1 จะมีผลอย่างสมบูรณ์
ต่อเมื่อแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลใช้บังคับแล้ว

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

1. ความหมายของการพัฒนา

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ศึกษาและให้ความหมายของ
การพัฒนาไว้ดังนี้

ดารา ทีปะปาล (2521 : 71) กล่าวว่า การพัฒนา คือ (Development) การเปลี่ยน
ระบบที่กระทำการด้านการแปลงรูป (Transformation) เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม
ของตัวกระทำ การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้เกิดสภาพที่ดีกว่า
หรือเหมาะสมกว่า เช่น สภาพที่เด็กทารกเปลี่ยนแปลงจากท่านอนเป็นคว่ำ มาเป็นคืบ
มาเป็นคลาน และจากการนั่งมาเป็นยืน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถและประพฤติ
ของเด็ก หรือการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำนาโดยใช้พันธุ์ที่ดีกว่าและเหมาะสมกว่าอันมีผลให้
ผลิตผลเพิ่มสูงขึ้น

สุเทพ เชาวลิต (2524 : 16) ได้นิยามว่า การพัฒนา หมายถึง การสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าจนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น (Change For The Better)

สัญญา สัญญาวิรัตน์ (2526 : 5) ได้กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง หรือการเปลี่ยนแปลงที่ได้วางแผนไว้แน่นอนล่วงหน้า ซึ่งทิศทางที่กำหนดขึ้นย่อมจะต้องเป็นของดีสำหรับกลุ่มหรือชุมชนที่สร้างขึ้น

สำหรับบุญศรี มนตรี (2529 : 44-45) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เช่น สภาพถนนหนทางได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมให้ดีขึ้น บ้านเรือนที่อยู่อาศัย ถูกจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่ขึ้น การประกอบอาชีพของคนในชุมชนได้รับการส่งเสริมปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือคนมีความคิดกระตือรือร้นมากขึ้น ขยันขันแข็งขึ้น ร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน เพื่อชุมชนของตนมากขึ้น เป็นต้น อันเป็นลักษณะการเปลี่ยนแปลงของคนและสภาพแวดล้อมจากสถานะหนึ่งไปสู่อีกสถานะหนึ่งซึ่งดีกว่าเดิม

จุมพล รอดคำดี (2532 : 2) ได้กล่าวว่า การพัฒนา คือ การกระทำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ

สนธยา พลศรี (2533 : 3) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง ความเจริญก้าวหน้าโดยทั่วไป เช่น การพัฒนาหน่วยงาน ชุมชนหรือประเทศ คือการทำให้สิ่งเหล่านั้นดีขึ้น เจริญขึ้นสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ได้ดียิ่งขึ้น

เกศินี จุฑาวิจิตร (2542 : 23) การพัฒนา คือ การเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผน วัตถุประสงค์และทิศทางที่ชัดเจนอันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและคุณภาพสังคม

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นอยู่เดิมให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น และเกิดประโยชน์แก่ชุมชน โดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าแล้ว

บริบทของอำเภอเขาวง

สำหรับบริบทของอำเภอเขาวง ผู้ศึกษาขอเสนอในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของอำเภอเขาวง

เขาวง เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดกาฬสินธุ์ พื้นที่ส่วนใหญ่ประชาชนมีอาชีพทำการเกษตรกรรม อาชีพหลักคือการทำนา (ข้าวเหนียว , ข้าวเจ้า) เมื่อเว้นจากการทำนาแล้วก็ปลูกมันสำปะหลัง ทำไม้กวาด ทำกระติบข้าว เลี้ยงสัตว์ และทอผ้าพื้นเมือง ซึ่งมีลวดลาย

สวยงามวิจิตรบรรจงและทรงคุณค่าของศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านจนสร้างชื่อเสียงให้แก่อำเภอ
เขาวง เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวภูไท พุคภาษาภูไท

2. คำขวัญอำเภอเขาวง

เขาวงคงอยู่ข้าว สาวภูไทงาม น้ำตกพริ้ว ทิวเขาเรียงราย มากมายผ้าห่มอุดม
วัฒนธรรม อ่างวังค้ำน้ำใสทฤษฎีใหม่น้ำพระทัยจากในหลวง

3. ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอเขาวงตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด บริเวณเทือกเขาภูพาน
ห่างจากตัวเมืองกาฬสินธุ์ 91 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง
ดังต่อไปนี้

- 3.1 ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอนาคู และอำเภอดงหลวง (จังหวัดมุกดาหาร)
- 3.2 ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอดงหลวง และอำเภอคำชะอี (จังหวัดมุกดาหาร)
- 3.3 ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอภูผินารายณ์
- 3.4 ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอภูผินารายณ์ และอำเภอนาคู

4. ลักษณะภูมิประเทศ

อำเภอเขาวงมีพื้นที่ประมาณ 207 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับ
กับที่ลุ่ม พื้นที่ลุ่มสามารถทำนาและทำไร่ได้ บริเวณกว้างคล้ายแอ่งกระทะ มีเทือกเขาภูพาน
โอบโค้งเกือบตลอดคล้ายรูปเกือกม้า

5. ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอเขาวงมีลักษณะภูมิอากาศแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

- 5.1 ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน มีนาคม-เดือนพฤษภาคม โดยอากาศร้อนจัดในเดือนเมษายน
- 5.2 ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือน พฤษภาคม จนถึงกลางเดือนตุลาคม โดยจะมีฝนตกชุก

ในเดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน

5.3 ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ สภาพอากาศจะหนาว
เย็นโดยทั่วไป และจะหนาวจัดในเดือนธันวาคม ถึงเดือนมกราคม

6. สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม

เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ของอำเภอเขาวงเป็นชาวภูไท จึงวิถีการดำเนินชีวิต
ที่ค่อนข้างแตกต่างไปจากชาวอีสานทั่วไป กล่าวคือ มีโครงสร้างทางสังคมแบบเรียบง่าย

ให้ความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติและเคารพผู้อาวุโสประจำตระกูลสูง รักความสนุกสนาน เป็นกันเองกับคนทั่วไป ปู่ย่าบ้านเรือนอยู่เป็นกลุ่มๆ มีภาษาพูดและจารีตประเพณีเป็นของตนเอง ซึ่งได้รับการอนุรักษ์อย่างเคร่งครัด นับถือพุทธศาสนาผสมผสานกับความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษสูงจึงทำให้หมอผีเข้ามามีอิทธิพลในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ อย่างมาก และนอกจากนี้ยังยึดมั่นในประเพณีฮีตสิบสอง

7. การเมืองการปกครอง

ส่วนด้านการเมือง พบว่าประชาชนในอำเภอเขาวงส่วนใหญ่มีความสนใจทางการเมืองอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ ในการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหาร วุฒิสมาชิก หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในแต่ละครั้ง พบว่าจะมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งคิดเป็นร้อยละ 66.35 และ 63.74 ตามลำดับ

การปกครองส่วนภูมิภาคอำเภอเขาวงแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 6 ตำบล 71 หมู่บ้าน การปกครองส่วนท้องถิ่นท้องที่อำเภอเขาวงประกอบด้วยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 6 แห่ง ได้แก่

1. เทศบาลตำบลกุตุลิม ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลคุ้มเก่า บางส่วนของตำบลกุตุลิมคุ้มใหม่ และตำบลกุตุลปลาค้าวทั้งตำบล
2. เทศบาลตำบลสระพังทอง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสระพังทองทั้งตำบล
3. องค์การบริหารส่วนตำบลคุ้มเก่า ครอบคลุมพื้นที่ตำบลคุ้มเก่า (นอกเขตเทศบาลตำบลกุตุลิม)
4. องค์การบริหารส่วนตำบลสงเปลือย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสงเปลือยทั้งตำบล
5. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองผือ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองผือทั้งตำบล
6. องค์การบริหารส่วนตำบลกุตุลิมคุ้มใหม่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลกุตุลิมคุ้มใหม่ (นอกเขตเทศบาลตำบลกุตุลิม)

8. พัฒนาการของขบวนการทางการเมืองในเขตอำเภอเขาวง

การพัฒนาทางด้านการเมืองในเขตพื้นที่อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์การเมืองของการต่อสู้ที่ยาวนาน ซึ่งได้สร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองให้กับประชาชนและข้าราชการของอำเภอมาตั้งแต่สมัยสงครามโลก

ครั้งที่ 2 ผ่านเข้าสู่ยุคสงครามเย็นและยุคประชาธิปไตยเต็มใบที่มีขบวนการของกลุ่มหรือ
สมาชิชาเกษตรกรซึ่งพอที่จะแยกประเด็นออกเป็น 3 ช่วง คือ (ประวัติอำเภอเขาวง. 2552 : 27)

1. ช่วงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ประมาณปี พ.ศ. 2486 – 2488 ได้มีการ
เคลื่อนไหวกองการเมืองโดยขบวนการเสรีไทย ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายสัมพันธมิตร
ส่งคนไทยที่เข้าร่วมขบวนการเสรีไทยประมาณ 10-12 คน เข้ามาปฏิบัติการเพื่อทำการ
ต่อต้านทหารญี่ปุ่น โดยมีนายจำลอง ดาวเรือง เป็นหัวหน้ากลุ่มเสรีไทย ระดมราษฎร
ข้าราชการอำเภอจากจังหวัดใกล้เคียง ผูกอาวุธทำการต่อต้านการรุกรานจากญี่ปุ่น สนามบิน
ที่ฝ่ายสัมพันธมิตรก่อสร้างโดยฝีมือของข้าราชการและราษฎร ได้ใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติการ
ของขบวนการเสรีไทย จนได้ชื่อเรียกภายหลังว่า “สนามบินบ้านนาคู”

บทบาทของขบวนการ เสรีไทยมีอิทธิพลต่อแนวคิดทางการเมืองในยุคหลังมาก
เพราะกลุ่มชาวไทยที่รวมกันเป็นเสรีไทยต่อต้านญี่ปุ่นส่วนมากที่ถูกส่งตัวมาเป็นคนอิสาน
เช่น นายจำลอง ดาวเรือง นายเตียง ศิริขันธ์ นางทองเปลว ชลภูมิ นายถวิล อุดล
และนายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ซึ่งได้เข้ามาเคลื่อนไหวกวบรวมกำลังต่อต้านญี่ปุ่น นอกจากนี้
ยังมีกำลังสนับสนุนจากหัวหน้าเสรีไทยในสหรัฐอเมริกาคือ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช คอยให้
คำแนะนำทางการเมือง ดังนั้นความคิดทางการเมืองของชาวอำเภอเขาวง โดยเฉพาะกลุ่ม
ข้าราชการอำเภอ จึงได้รับการปลูกทางความคิด การต่อสู้ในวิถีทางประชาธิปไตยตั้งแต่
ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา

2. ช่วงสมัยสงครามเย็น ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เกิดภาวะสงครามเย็น
ระหว่างโลกเสรี ซึ่งมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ กับโลกฝ่ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งมีสหภาพโซเวียต
รัสเซียและสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นผู้นำ เพื่อแย่งชิงพื้นที่เผยแพร่ลัทธิของตน พื้นที่อำเภอ
เขาวงก็กลายเป็นเขตการเคลื่อนไหวกองการเมืองของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ตั้งแต่ ปี
พ.ศ. 2505 ถึง ปี พ.ศ.2527 และได้จับอาวุธต่อสู้กับเจ้าหน้าที่รัฐบาลครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2512
จนกระทั่งการจัดตั้งหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ของ กรบ.กลาง กองบัญชาการทหารสูงสุดแห่ง
แรกของประเทศไทย ที่บ้านนาคู ตำบลนาคู อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

ในช่วงปี พ.ศ. 2512 – 2525 มีการต่อสู้ทางการเมืองระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์แห่ง
ประเทศไทย กับฝ่ายรัฐบาลอย่างรุนแรง ทำให้รัฐบาลได้จัดตั้งกองกำลังผสมระหว่างพลเรือน
ตำรวจ ทหาร (พตท.) เป็นชุดปฏิบัติการควบคุมร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามผู้ก่อการร้าย
คอมมิวนิสต์ (ผกค.) ในพื้นที่อำเภอเขาวงและจังหวัดใกล้เคียง เรียกกันว่า “บก.ทม.10 ”
(กองบังคับการที่หมาย 10) ข้าราชการอำเภอส่วนใหญ่ได้รับการบรรจุเป็นกำลังพล ปฏิบัติ

หน้าที่ทางด้านการรบบแบบกึ่งทหาร ปฏิบัติการทางจิตวิทยา และด้านยุทธการด้านการข่าว โดยเฉพาะข้าราชการครูได้รับการฝึกเป็นหัวหน้าชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) เพราะทางการขาดแคลนกำลังเจ้าหน้าที่ประจำหน่วย จนในที่สุดสามารถเอาชนะคอมมิวนิสต์ในพื้นที่ได้โดยเด็ดขาด ตามนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ (นโยบาย 66/2525) ในปี พ.ศ. 2527 ทำให้พื้นที่อำเภอเขาวงเปลี่ยนจากพื้นที่สีแดงเป็นพื้นที่สีขาว และได้รับการพัฒนาทุกด้านจากรัฐบาล และขณะนี้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ให้มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่” ซึ่งเป็นโครงการแก้ปัญหาความยากจน และให้ราษฎรในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ดีขึ้นตามหลักเศรษฐกิจแบบพึ่งพอ

3. ช่วงการเคลื่อนไหวของขบวนการกลุ่มเกษตรกร/สมาชิกเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน (สทย.อ.) หลังจากภาวะสงครามเย็นยุติลง ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ได้เข้ามาบอบช้ำต่อทางการตามนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ดังกล่าวแล้ว พื้นที่อำเภอเขาวงเป็นพื้นที่แห่งหนึ่งที่มีจำนวนผู้เข้ามาบอบช้ำเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย (พรท.) จำนวน 141 คน และได้กลับสู่มาตุภูมิที่เคยอยู่กระจายไปตามตำบลต่างๆ ของอำเภอ ซึ่งบุคคลเหล่านี้แม้จะเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านภูมิลำเนาเดิมของตนเอง ก็พยายามเคลื่อนไหว และมีกิจกรรมการเมืองอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

การเคลื่อนไหวของขบวนการกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งได้รับการสืบทอดเจตนารมณ์มาจากคนรุ่นก่อน ซึ่งอดีตเคยเป็นผู้นำท้องถิ่นและเคยเป็นผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์มาก่อน ได้รับการพัฒนาอย่างมีระบบ โดยได้รับการสนับสนุนทางการเงิน ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากประเทศโลกที่สามและองค์การภาคเอกชน จากต่างประเทศซึ่งมีสาขาทั่วโลก ทำให้มีกิจกรรมดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียกร้องสิทธิที่ทำกินของราษฎรด้านสิทธิมนุษยชนเรียกร้องขอความเป็นธรรมจากรัฐบาล ตลอดจนการเดินทางขบวนเรียกร้องขอความช่วยเหลือต่างๆ ทำให้การพัฒนาจากกลุ่มเกษตรกรเล็กๆ ไปสู่การจัดตั้งเป็นสมาชิกเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน มีการแบ่งเขตการทำงานเป็นเขต ขยายผลไปทั่วภาคอีสาน และที่บ้านนากระเดา ตำบลนาขุ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นเขต 3 มีนายบำรุง คะโยธา เป็นเลขาธิการ สทย.อ. และหัวหน้าเขต 3

จากสภาพความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ สภาพภูมิศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจสังคม สภาพการปกครองและการเมืองของอำเภอเขาวงดังกล่าว ล้วนมีส่วนในการกระตุ้นเร่งเร้าจิตสำนึกให้ประชาชนและข้าราชการมีส่วนร่วมในการเรียกร้องต่างๆ เพื่อรักษาผลประโยชน์ ซึ่งเป็นการพัฒนาการปกครองในระบบประชาธิปไตยต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

อุกฤษฏ์ พิทักษ์ก่อผล (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีอำเภอแกลง จังหวัดระยอง การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น 2. ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกการบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น 3. ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแกลง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 104 คน ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมมีส่วนร่วมมาก ด้านที่มีส่วนร่วมที่สุดคือ ร่วมพิจารณาโครงการ และร่วมตัดสินใจ รองลงมาคือ ร่วมประชุม ร่วมประประเมิณผล และร่วมดำเนินงานตามลำดับ 2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น คือ ประเภทของสมาชิกการติดต่อหน้าที่การงานเจ้าหน้าที่และความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน 3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ดารุณี วัลแก้ว (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลลำลูกกา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลลำลูกกา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลลำลูกกา มีส่วนร่วมเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับนอกเหนือจากเงินเดือนในระดับปานกลาง การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นสมาชิกในกลุ่มสังคม สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลลำลูกกา มีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสารทางด้านการเมืองในระดับมาก การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลลำลูกกา มีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ในระดับมาก การสนับสนุนการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลลำลูกกา มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ในระดับมาก กว่าเป็นการเรียนรู้ทางการเมือง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลลำลูกกา มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทางการเมืองในระดับมาก การเป็นผู้นำชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลลำลูกกา มีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำชุมชนในระดับมาก

วันรพี สมถเชือกเฟือก (2546 : 72) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในงานพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์เพื่อ ทำการศึกษากการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในงานพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาท้องถิ่นจังหวัดเลยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 35 ปีขึ้นไป การศึกษาระดับมัธยมศึกษา รายได้ต่อปีตั้งแต่ 50,000 บาท ขึ้นไป มีสถานภาพการสมรสเป็นส่วนใหญ่ สมาชิกสภาท้องถิ่นจังหวัดเลย ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวกับงานพัฒนาท้องถิ่นพบว่า การมีส่วนร่วมในงานพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาท้องถิ่นจังหวัดเลย ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้านสถานภาพทางสังคม และปัจจัยด้านแรงกระตุ้นทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมบัติ คุณเจริญ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา 2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา 3. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราตามตัวแปรด้านต่างๆ โดยศึกษาจากกลุ่มประชากร ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา 30 คน มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การพัฒนาท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกคนและในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การ ส่วนการเปรียบเทียบด้านต่างๆ ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า อายุโดยส่วนใหญ่ อายุ 41-50 ปี มีส่วนร่วม บางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 57.30 ระดับการศึกษา

ส่วนใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและอาชีพค้าขายมีส่วนร่วมนานๆครั้งคิดเป็นร้อยละ 100.00 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งมากกว่า 5 ปี มีส่วนร่วม บางครั้ง กับนานๆครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.40 ภูมิลำเนา ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาน้อยกว่า 26 ปี มีส่วนร่วมบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 66.70 รายได้ส่วนใหญ่รายได้ 10,000-20,000 บาท มีส่วนร่วมเกือบทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100.00 สำหรับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น 5 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองการบริหาร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม พบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในทุกๆ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

ธนวิทย์ ทงการ (2549 : 52-53) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ศึกษาปัจจัยกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นเขตตำบล นาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 18 หมู่บ้าน จำนวน 36 คน วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ นำเสนอผลการศึกษา โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือด้านการร่วมค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหาการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วมวางแผน ดำเนินกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ด้านการร่วมลงทุนปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมน้อย แยกเป็นปัจจัยแต่ละด้านกับระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นคือ 1. เพศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นปัจจัยที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากในการพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายด้าน เพศ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมมาก และเพศชาย เป็นเพศที่มีส่วนร่วม มากกว่าเพศหญิง ในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ 2. อายุของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นปัจจัยที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดในการพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายด้าน อายุ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมมาก และอายุช่วง 41-50 ปี มีส่วนร่วมมากในการพัฒนาท้องถิ่น 3. การศึกษาของสมาชิกสภา

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมมากในการพัฒนาท้องถิ่น นั่นคือ คนที่มีการศึกษาสูงกว่ามีส่วนร่วมในการเข้าไปพัฒนาท้องถิ่นมากกว่า 4. ข้อมูล ข่าวสาร เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมมาก และคนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าคนที่ไม่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร 5. การเป็นสมาชิกกลุ่ม เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมมาก 6. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่มาก สามารถเข้าร่วมดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป คือควรทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตอื่น นอกเหนือจากเขตตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ควรศึกษาลักษณะของผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น เช่น ลักษณะผู้นำปฏิฐาน (Positive leader) ผู้นำพลวัต (Dynamic Leader) และผู้นำนิเสธ (Negative Leader) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนอกเหนือจากแบบสอบถาม ควรมีการสังเกต สัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

ธวัชชัย หล่อวิริยะสกุล (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา ผลการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุ และระดับการศึกษา แตกต่างกันใน การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยรวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุและระดับการศึกษา แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน

วีรัชย์ จันทะ (2551 : 60-61) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกันและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 358 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Quota sampling) และแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิดและปลายเปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบสมมุติฐานสถิติที่ใช้เปรียบเทียบตามหลักสถิติ F-test (One-Way ANOVA) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา พบว่าโดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา ผลการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกันในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะ ควรให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาของชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากขึ้น ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนมาก

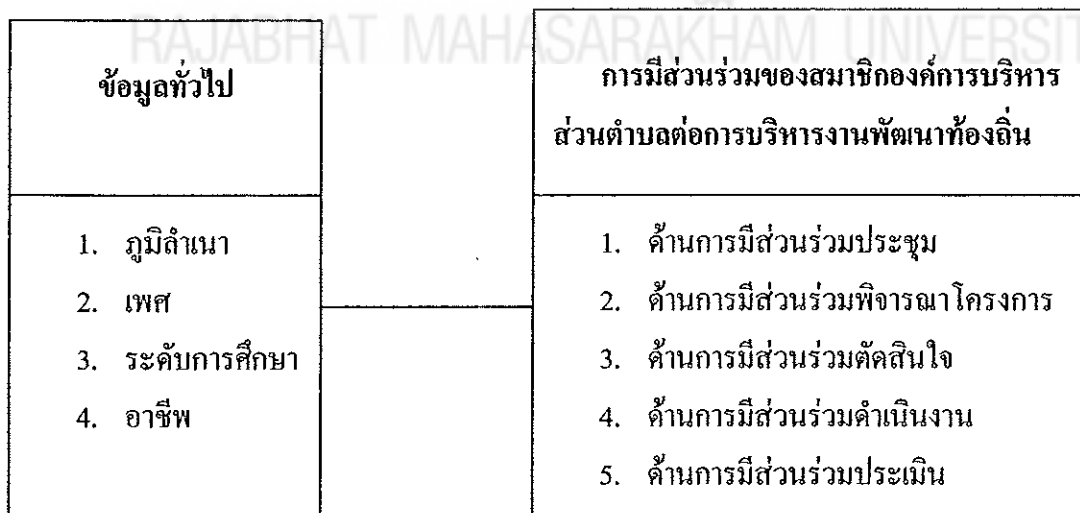
ขึ้น ควรให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการจัดสรรโครงการให้ครอบคลุมพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้าง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้ศึกษาได้รวบรวมมาเป็นแนวทางในการศึกษา โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะได้รับข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล เพื่อเป็นข้อสนเทศต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพต่อไป

กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาจากการประยุกต์งานวิจัยของ ประทาน คงฤทธิศึกษากร เรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นตัวแทนของประชาชนที่มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น

จากนั้นผู้ศึกษาได้นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดการศึกษา ดังปรากฏตาม แผนภาพที่ 2 ดังนี้

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการศึกษา